

นักกฎหมายเล่าเรื่อง : Storytelling from Lawyer

ก้าวแรกสู่ประสบการณ์การทำงานในสำนักงานกฎหมาย ณ ประเทศสหรัฐอเมริกา*

The First Ladder to My Legal Work Experience in USA

สิตานันท์ ศรีวรกร**
Sitanan Sriworakorn

บทคัดย่อ

ระหว่างที่ผู้เขียนศึกษาต่อระดับปริญญาโท หลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต (LL.M.) ที่ Southern Methodist University และ University of Florida สหรัฐอเมริกา ผู้เขียนมีโอกาสนิยมสมัครงาน เข้ารับการสัมภาษณ์งาน และประกอบวิชาชีพทางกฎหมายในลอร์เฟิร์ม (law firm) ตำแหน่งทนายความต่างประเทศ (Foreign Lawyer) บทความนี้ผู้เขียนจึงขอถือโอกาสเล่าสู่กันฟังถึงก้าวแรกสู่ประสบการณ์การทำงานในฐานะทนายความไทยในต่างแดน ณ ประเทศสหรัฐอเมริกา ทั้งนี้ ผู้เขียนจะกล่าวถึงภาพรวมในยื่นสมัครงานระหว่างศึกษาในหลักสูตร

* วันที่รับบทความ (Received): 12 กันยายน 2562; วันที่แก้ไขบทความ (Revised): 13 ตุลาคม 2562; วันที่ตอบรับบทความ (Accepted): 16 ตุลาคม 2562

** ผู้ช่วยผู้พิพากษา รุ่นที่ 72 และอาจารย์ผู้บรรยายโครงการอบรมเตรียมความพร้อมความรู้สำหรับการศึกษาระดับเนติบัณฑิต วิชากฎหมายภาษีอากร สำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา (น.บ. มหาวิทยาลัยรามคำแหง (เกียรตินิยมอันดับ 2), น.บ.ท. สมัยที่ 62, LL.M. in International and Comparative Law จาก Southern Methodist University, LL.M. in International Taxation จาก University of Florida และ California Bar) เคยดำรงตำแหน่งอาจารย์ประจำภาควิชากฎหมายภาษีอากร คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ, Tax Consultant ที่ PricewaterhouseCoopers, Associate Attorney (Tax Practice Group) ที่ Baker McKenzie, Foreign Lawyer ที่สำนักงานกฎหมาย Procopio, Cory, Hargreaves & Savitch LLP เมือง San Diego, CA สหรัฐอเมริกา และอัยการผู้ช่วย สำนักงานอัยการสูงสุด

Judge Trainee Batch72 and Lecturer of the Thai Bar Prep Program at the Institute of Legal Education Thai Bar Association on Tax Laws

E-mail: sitanan.swk@gmail.com

นิติศาสตรมหาบัณฑิตที่สหรัฐอเมริกา ตลอดจนรายละเอียดการเข้ารับการสัมภาษณ์งานและการคัดเลือกให้เข้าทำงานเพื่อประกอบวิชาชีพกฎหมายเป็นสำคัญ

คำสำคัญ: ประสบการณ์การทำงาน, สำนักงานกฎหมาย, สหรัฐอเมริกา, ทนายความไทย
ในต่างแดน

Abstract

While pursuing a Master of Laws (LL.M.) at Southern Methodist University and University of Florida, USA, I had an opportunity to apply for jobs and get job interviews in the legal profession and eventually, I was able to secure a position - as a Thai lawyer practicing abroad. Accordingly, through this Article, I would like to share my two cents on the very first step to my legal career in the States. This Article will focus mainly on an overview of the U.S. legal profession and LL.M. on-campus job fairs.

Keywords: Work experience, Law firm, USA, Thai lawyer abroad

1. บทนำ

สหรัฐอเมริกาเป็นประเทศที่มีวิวัฒนาการทางประวัติศาสตร์จากการหลอมรวมของคนหลายชาติพันธุ์ และเติบโตบนรากฐานของ “ความหลากหลาย (Diversity)” ทั้งทางเชื้อชาติ วัฒนธรรม ประเพณี และศาสนา จนอาจกล่าวได้ว่าความหลากหลายคือเอกลักษณ์ที่โดดเด่นประการหนึ่ง ถึงขนาดได้รับการรองรับโดยบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญสหรัฐอเมริกาใน “บทบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ ฉบับที่ 14 (The Fourteenth Amendment)” หรือที่เรียกกันโดยทั่วไปว่า “บทคุ้มครองความเสมอภาค (The Equal Protection Clause)” ที่บัญญัติถึงข้อความตอนหนึ่งว่า “...nor shall any state deprive any person of life, liberty, or property, without due process of law; nor deny to any person within its jurisdiction the equal protection of the laws.” แปลใจความคือ “...รัฐย่อมไม่อาจเพิกถอนสิทธิของบุคคลใดจากชีวิต อิสราภาพหรือทรัพย์สินโดยไม่มีกระบวนการทางกฎหมายที่เหมาะสม และไม่อาจปฏิเสธความคุ้มครองอันเท่าเทียมกันตามกฎหมายที่จะให้แก่บุคคลซึ่งอยู่ในราชอาณาจักร” ด้วยเหตุที่บทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้ห้ามมิให้รัฐปฏิบัติต่อบุคคลที่อยู่ในสถานะเดียวกันในลักษณะที่แตกต่างกัน แม้ว่าบุคคลเหล่านั้นจะมีความแตกต่างทางเชื้อชาติ ถิ่นกำเนิดหรือถิ่นที่ถือสัญชาติ เพศ ศาสนา หรือมีความแตกต่าง

ในความชอบธรรมด้านอื่น ๆ ก็ตาม ทำให้สหรัฐอเมริกาเป็นประเทศที่มีพื้นที่สำหรับบุคคลทุกคน ไม่ว่าคนเหล่านั้นจะมี “ความหลากหลาย” เพียงใด เขาก็จะได้รับความคุ้มครองอย่างเสมอภาคเท่าเทียมกัน

ด้วย “ความหลากหลาย” ทางเชื้อชาติ และ/หรือถิ่นกำเนิดของคนในสหรัฐอเมริกานี้เอง ที่ทำให้เกิดการรวมตัวกันระหว่างบุคคลซึ่งมีเชื้อชาติเดียวกันเพื่อก่อตั้งชุมชนของตนเองขึ้น ด้วยวัตถุประสงค์หลักในการแสดงจุดยืนทางวัฒนธรรมและการมีอยู่แห่งเชื้อชาติของตนเองในสหรัฐอเมริกา และเพื่อให้ชุมชนนั้น ๆ มีเสียงที่ดังมากพอจะเรียกร้องให้เกิดการตรากฎหมายคุ้มครองสิทธิหรือเพื่อสนับสนุนการพาณิชย์บางประการในชุมชนของตน เช่น การรวมตัวของคนไทยและการตั้งชุมชนคนไทยในอเมริกา (Thai-American Community) นอกจากนี้ ความหลากหลายทางเชื้อชาติ และ/หรือถิ่นกำเนิดยังส่งผลให้สภาพการณ์ทางสังคมในสหรัฐอเมริกามีความหลากหลายในแต่ละวิชาชีพไปด้วย กล่าวคือ ผู้ที่ประกอบวิชาชีพแพทย์ กฎหมาย วิศวกรรม บัญชี และอื่น ๆ ต่างก็มาจากหลากหลายเชื้อชาติ และ/หรือถิ่นกำเนิด ซึ่งการผสมผสานความหลากหลายทางเชื้อชาติ และ/หรือถิ่นกำเนิดนี้เอง กลายเป็นนโยบายที่องค์กรและสถาบันต่าง ๆ ทั้งในภาครัฐและเอกชนพยายามเน้นย้ำเพื่อแสดงออกว่าองค์กรหรือสถาบันนั้น ๆ ไม่ได้เลือกปฏิบัติกับบุคคลที่อยู่ในสถานะเดียวกันแตกต่างกัน ด้วยเหตุความแตกต่างทางเชื้อชาติ ถิ่นกำเนิดหรือถิ่นที่ถือสัญชาติ เพศ ศาสนา หรือความชอบธรรมด้านอื่น ๆ ของบุคคลใดบุคคลหนึ่ง และทำให้สังคมมั่นใจว่าทุกภาคส่วนมีพื้นที่สำหรับความหลากหลายทางเชื้อชาติในแต่ละวิชาชีพ

จากสภาพการณ์นี้ ทำให้ประเทศสหรัฐอเมริกามีพื้นที่อย่างกว้างขวางในตลาดงานที่จะรองรับนักกฎหมายชาวต่างชาติที่สนใจจะประกอบวิชาชีพทางกฎหมายในสหรัฐอเมริกา โดยผู้เขียนจะได้ขยายความในหัวข้อถัดไป

2. ภาพรวมการประกอบวิชาชีพทางกฎหมายในสหรัฐอเมริกา

โดยทั่วไปผู้ที่สามารถประกอบวิชาชีพทางกฎหมายในสหรัฐอเมริกาได้ต้องเป็นเนติบัณฑิตสหรัฐอเมริกา (American Bar)¹ ผู้อ่านบางท่านจึงอาจเกิดคำถามว่านักกฎหมายคนไทยหรือ

¹ ในสหรัฐอเมริกาไม่ได้แบ่งไม่ได้มีการแบ่งวิชาชีพทางกฎหมายแต่ละประเภทออกจากกัน กล่าวคือผู้ที่สอบผ่านเป็นเนติบัณฑิตสหรัฐอเมริกา (Bar) เท่านั้นที่จะมีเอกสิทธิ์แต่ผู้เดียวในการว่าต่างและแก้ต่างคดีแทนคู่ความ รวมไปถึงการให้คำปรึกษาในปัญหาข้อกฎหมาย ดังนั้น จึงอาจกล่าวได้ว่า การสอบเป็นเนติบัณฑิตสหรัฐอเมริกาในที่นี้เป็นทั้งการสอบใบอนุญาตว่าความและเนติบัณฑิตของประเทศสหรัฐอเมริกา สำหรับรายละเอียดและข้อมูลเบื้องต้นในการสอบใบอนุญาตประกอบวิชาชีพทนายความหรือเนติบัณฑิตในสหรัฐอเมริกา ผู้อ่านสามารถศึกษาเพิ่มเติมได้จากบทความเรื่อง “ข้อมูลเบื้องต้นในการสอบเนติบัณฑิต

ทนายความไทยที่ไม่ได้เป็นเนติบัณฑิตในสหรัฐอเมริกา (American Bar) จะยังสามารถประกอบวิชาชีพทางกฎหมายในสหรัฐอเมริกาได้หรือไม่

ในประเด็นนี้ ผู้เขียนขออธิบายก่อนว่าการประกอบวิชาชีพทางกฎหมายในสหรัฐอเมริกานั้น แบ่งออกเป็นหลายแขนงด้วยกัน ไม่ว่าจะเป็นทนายความ (attorney) ที่ปรึกษากฎหมาย (legal advisor/consultant) นิติกร (legal officer) พนักงานอัยการ (public prosecutor) ผู้พิพากษา (judge) หรือการประกอบวิชาชีพอื่น ๆ ที่ต้องการปรับใช้องค์ความรู้ทางกฎหมายกับการทำงาน เช่น นักเคลื่อนไหวสิทธิหรือผู้รณรงค์เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางสังคม (activist) ในองค์กรสาธารณะประโยชน์ที่ไม่แสวงหาผลกำไร (NGO) ต่าง ๆ เป็นต้น โดยในบรรดาวิชาชีพที่ได้กล่าวมานี้ มีเพียงบางวิชาชีพเท่านั้นที่จำเป็นจะต้องเป็นเนติบัณฑิตในสหรัฐอเมริกา ได้แก่ การเป็นทนายความ ที่ปรึกษากฎหมาย พนักงานอัยการ และผู้พิพากษา เป็นต้น เนื่องจากผู้ที่สอบผ่านเนติบัณฑิตในสหรัฐอเมริกาเท่านั้นจึงจะมีเอกสิทธิ์แต่ผู้เดียวในการว่าต่างและแก้ต่างคดีแทนคู่ความ รวมไปถึงการให้คำปรึกษาในปัญหาข้อกฎหมาย หรือประกอบวิชาชีพในตำแหน่งพนักงานอัยการหรือผู้พิพากษา

อย่างไรก็ดี ผู้ที่ยังไม่ได้สอบได้เป็นเนติบัณฑิตในสหรัฐอเมริกา (American Bar) ก็สามารถเข้าสู่การทำงานในวิชาชีพกฎหมายได้ โดยการเป็นนิติกร (legal officer) ในบริษัทหรือองค์กรภาคเอกชน การเป็นเสมียนทนายหรือเสมียนศาล หรือการเป็นผู้ช่วยทนายความหรือที่ปรึกษากฎหมายซึ่งทำหน้าที่ค้นคว้าหาข้อมูลกฎหมาย ร่างเอกสารต่าง ๆ ตลอดจนช่วยเตรียมคดี เพียงแต่ในจุดนี้เขาจะยังไม่สามารถให้คำปรึกษาแก่ลูกค้าได้โดยตรงเท่านั้น จนมีประสบการณ์การทำงานในสายวิชาชีพกฎหมายไม่ว่าตำแหน่งใด ๆ ระยะเวลาหนึ่งแล้ว ก็อาจพิจารณาสอบใบอนุญาตประกอบวิชาชีพทนายความหรือเนติบัณฑิตในสหรัฐอเมริกา (American Bar) เพื่อเปิดโอกาสและต่อยอดการทำงานสายวิชาชีพทางกฎหมายในระดับที่สูงขึ้นไป

3. การยื่นสมัครงานระหว่างศึกษาในหลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต (LL.M.) ในสหรัฐอเมริกา

มหกรรมจัดหางาน (Job Fair) เป็นงานที่จัดโดยมหาวิทยาลัยชั้นนำในสายกฎหมายในสหรัฐอเมริกาโดยมีวัตถุประสงค์ให้นักศึกษากฎหมายมีโอกาสนำเอกสารสมัครงานและพบปะกับผู้สัมภาษณ์งาน (recruiters) จากสำนักงานกฎหมายต่าง ๆ ทั้งสำนักงานระดับประเทศและสำนักงานที่มีสาขาในต่างประเทศทั่วโลก รวมถึงองค์กรอิสระต่าง ๆ

มหกรรมจัดหางาน (Job Fair) สำหรับนักเรียน LL.M. ในสหรัฐอเมริกา ได้แก่ 1. งาน **International Student Interview Program (ISIP)** โดยมหาวิทยาลัยนิวยอร์ก (New York University) เป็นเจ้าภาพ 2. งาน **Overseas-Trained Student Interview Program** โดยมหาวิทยาลัยนิวยอร์ก (New York University) และมหาวิทยาลัยโคลัมเบีย (Columbia University) เป็นเจ้าภาพร่วมกัน 3. งาน **West Coast International LL.M. Job Fair** โดยมหาวิทยาลัยแคลิฟอร์เนีย ลอสแอนเจลิส (University of California- Los Angeles (UCLA)) เป็นเจ้าภาพ และ 4. งาน **Taxation Interview Program (TIP)** โดยมหาวิทยาลัยนิวยอร์ก (New York University) และมหาวิทยาลัยจอร์จทาวน์ (Georgetown University) เป็นเจ้าภาพร่วมกัน ซึ่งงาน Job Fair แต่ละงานจะกำหนดคุณสมบัติของผู้ที่สามารถสมัครเข้าร่วมงานแตกต่างกันออกไป

3.1 งาน International Student Interview Program (ISIP)²

มหกรรมจัดหางาน (Job Fair) ISIP ถือว่าเป็นงาน Job Fair ประจำปีสำหรับนักศึกษา LL.M. (รวมถึงนักศึกษาระดับปริญญาเอก หรือ S.J.D.) ที่ใหญ่ที่สุดในสหรัฐอเมริกา เนื่องจากมีมหาวิทยาลัยถึง 33 แห่ง³ และสำนักงานกฎหมายอีกกว่า 160 แห่งทั่วโลกเข้าร่วมงาน (participating law schools and firms) โดยคุณสมบัติของผู้ที่มีสิทธิสมัครเข้าร่วมงาน ISIP

² สำหรับรายละเอียดงาน International Student Interview Program (ISIP) อ่านเพิ่มเติมได้ที่ <https://www.law.nyu.edu/isip>

³ มหาวิทยาลัยที่เข้าร่วมงาน ISIP มีดังนี้ 1. American University Washington College of Law 2. Boston University School of Law 3. BYU Law School 4. Chicago-Kent College of Law, Illinois Institute of Technology 5. Cornell Law School 6. Dickinson Law 7. Duke University School of Law 8. Fordham University School of Law 9. Georgetown University Law Center 10. Indiana University Maurer School of Law 11. McGeorge School of Law 12. New York University School of Law 13. Northwestern Pritzker School of Law 14. Penn State Law 15. SMU Dedman School of Law 16. Temple University Beasley School of Law 17. The George Washington University Law School 18. The University of Georgia School of Law 19. The University of Texas School of Law 20. Tulane University Law School 21. UConn School of Law 22. University of California Berkeley School of Law 23. University of California Los Angeles School of Law 24. University of Florida Levin College of Law 25. University of Houston Law Center 26. University of Illinois College of Law 27. University of Miami School of Law 28. University of Minnesota Law School 29. University of Pennsylvania Law School 30. University of San Diego School of Law 31. University of Southern California Gould School of Law 32. Vanderbilt University Law School 33. Wake Forest University School of Law

อ้างอิง: <https://www.law.nyu.edu/isip/studentfaqs>

คือบุคคลนั้นต้องยังคงสถานะเป็นนักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ในหลักสูตร LL.M. (นิติศาสตรมหาบัณฑิต) หรือ SJD (นิติศาสตรดุษฎีบัณฑิต) ของมหาวิทยาลัยใดมหาวิทยาลัยหนึ่งใน 33 แห่งที่กล่าวข้างต้น และผู้สมัครท่านนั้นต้องเป็นผู้ที่จบการศึกษาในระดับปริญญานิติศาสตรบัณฑิตจากต่างประเทศ โดยงาน Job Fair ISIP จะเปิดรับสมัครช่วงเดือนตุลาคม และจัดสัมภาษณ์งานช่วงปลายเดือนมกราคม ของทุกปี

3.2 งาน Overseas-Trained Student Interview Program⁴

มหกรรมจัดหางาน (Job Fair) Overseas-Trained Student Interview Program เป็นงาน Job Fair ประจำปีสำหรับนักเรียน LL.M. จากโรงเรียนกฎหมายชั้นนำ 7 มหาวิทยาลัย คือ 1. University of Chicago Law School 2. Columbia Law School 3. Harvard Law School 4. the University of Michigan Law School 5. Stanford Law School 6. the University of Virginia School of Law และ 7. Yale Law School ซึ่งงาน Overseas-Trained Student Interview Program จะเปิดรับสมัครช่วงเดือนตุลาคม และจัดสัมภาษณ์งานในช่วงต้นเดือนกุมภาพันธ์ของทุกปี

3.3 งาน West Coast International LL.M. Job Fair⁵

มหกรรมจัดหางาน (Job Fair) West Coast International LL.M. Job Fair เป็นงาน Job Fair ที่มีนักเรียน LL.M. ฝั่งตะวันตกของสหรัฐอเมริกาเป็นกลุ่มผู้เข้าร่วมหลัก เนื่องจากมหาวิทยาลัยเจ้าภาพผู้จัดงานคือมหาวิทยาลัยแคลิฟอร์เนีย ลอสแอนเจลิส นอกจากนี้มหาวิทยาลัยที่เข้าร่วมจำนวน 12 แห่งนั้นส่วนใหญ่จะเป็นมหาวิทยาลัยที่ตั้งอยู่ในมลรัฐแคลิฟอร์เนีย⁶ งาน West Coast International LL.M. Job Fair จะเปิดรับสมัครช่วงเดือนพฤศจิกายนถึงธันวาคมและจัดสัมภาษณ์งานในช่วงปลายเดือนกุมภาพันธ์หรือต้นเดือนมีนาคมของทุกปี

⁴ สำหรับรายละเอียดงาน Overseas-Trained Student Interview Program อ่านเพิ่มเติมได้ที่ <https://www.law.columbia.edu/llm-interview-program>

⁵ สำหรับรายละเอียดงาน West Coast International LL.M. Job Fair อ่านเพิ่มเติมได้ที่ <https://law.ucla.edu/careers/employers/attend-a-job-fair-or-event/ucla-llm-interview-program/>

⁶ มหาวิทยาลัยที่เข้าร่วมงาน West Coast International LL.M. Job Fair มีดังนี้ 1. Loyola Law School 2. New York University School of Law 3. Northwestern Pritzker School of Law 4. Pepperdine University School of Law 5. Santa Clara University School of Law 6. Stanford Law School 7. UC Berkeley School of Law 8. UC Davis School of Law 9. UC Hastings College of Law 10. University of Minnesota School of Law 11. USC Gould School of Law 12. Washington University School of Law

3.4 งาน Taxation Interview Program (TIP)

นอกจากมหกรรมจัดหางาน (Job Fair) ที่จัดขึ้นสำหรับนักเรียน LL.M. โดยทั่วไปแล้ว ยังมีงาน Job Fair สำหรับนักเรียน LL.M. ที่เรียนสาขาเฉพาะทางด้วย เช่น งาน Taxation Interview Program (TIP) ซึ่งเป็นงาน Job Fair สำหรับนักเรียน LL.M. ด้านกฎหมายภาษีอากรโดยเฉพาะ เปิดรับสมัครในช่วงปลายปีและจัดสัมภาษณ์งานในช่วงปลายเดือนกุมภาพันธ์ หรือต้นเดือนมีนาคมของปีถัดไป งาน Taxation Interview Program (TIP) นี้ไม่ได้จำกัดว่า ผู้สมัครจะต้องเป็นนักเรียนต่างชาติเท่านั้น แต่รวมถึงนักศึกษากฎหมายสาขากฎหมายภาษีอากรซึ่งเป็นชาวอเมริกันด้วย

วิธีการยื่นใบสมัครเข้าร่วมงานและการสัมภาษณ์งานในมหกรรมจัดหางาน (Job Fair) แต่ละแห่งจะมีวิธีการคล้าย ๆ กัน โดยผู้สมัครต้องลงทะเบียนและยื่นใบสมัครออนไลน์ทางอินเทอร์เน็ตพร้อมแนบเอกสารการทำงานตามที่กำหนดไว้ ได้แก่ ประวัติการเรียนรู้การทำงาน (resumé) รายงานผลการศึกษา (transcript) จดหมายนำสมัครงาน (cover letter) ตัวอย่างการเขียน (sample writing) ประกาศนียบัตรอื่น ๆ (certificates) เป็นต้น เมื่อยื่นใบสมัครออนไลน์เรียบร้อยแล้ว ผู้สมัครจะต้องเลือกสำนักงานกฎหมายที่เข้าร่วมโครงการดังกล่าวซึ่งตนประสงค์จะสมัคร หลังจากนั้น ผู้สมัครจะได้รับอีเมลยืนยันการยื่นใบสมัครและเอกสารของผู้สมัคร แล้วทางระบบจะส่งใบสมัครพร้อมเอกสารแนบไปยังสำนักงานกฎหมายนั้น ๆ

เมื่อสำนักงานกฎหมายที่เข้าร่วมโครงการได้รับใบสมัครและเอกสารของผู้สมัครแล้ว สำนักงานจะคัดเลือกผู้สมัครเพื่อให้มาร่วมมหกรรมจัดหางาน (Job Fair) และทำการสัมภาษณ์แบบตัวต่อตัว (Face-to-face interview) ดังนั้น เมื่อผู้สมัครยื่นใบสมัครออนไลน์พร้อมเอกสารการสมัครงานเรียบร้อยแล้ว ผู้สมัครจะได้รับอีเมลแจ้งผลว่าตนได้รับการคัดเลือกให้เข้าร่วมงานหรือไม่ และจะได้เข้ารับการสัมภาษณ์งานกับสำนักงานกฎหมายใดบ้าง หลังจากนั้น ผู้สมัครต้องแจ้งความประสงค์ว่าจะเดินทางไปร่วมงานมหกรรมจัดหางาน (Job Fair) เพื่อเข้ารับการสัมภาษณ์หรือไม่ เนื่องจากในขั้นตอนนี้ ผู้สมัครจะต้องรับผิดชอบค่าใช้จ่ายในการเดินทางและค่าที่พักด้วยตนเองทั้งหมด

ในส่วนถัดไป ผู้เขียนจะบอกเล่าเกร็ดประสบการณ์ตรงที่ได้สมัครและสัมภาษณ์งานในระหว่างที่ยังเป็นนักศึกษาหลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต (LL.M.) ในสหรัฐอเมริกา

4. เกร็ดประสบการณ์ของผู้เขียน

ระหว่างที่ผู้เขียนศึกษาอยู่ในหลักสูตร LL.M. in International and Comparative Laws ที่ Southern Methodist University Dedman School of Law และหลักสูตร LL.M. in International Taxation ที่ University of Florida Fredric G. Levin College of Law ผู้เขียนได้สมัครงานผ่านมหกรรมจัดหางาน (Job Fair) International Student Interview

Program (ISIP) กับ Taxation Interview Program (TIP) และได้รับโอกาสให้เข้าสัมภาษณ์งานกับสำนักงานกฎหมายและสำนักงานตรวจสอบบัญชีรวมทั้งหมด 4 แห่ง คือ 1. สำนักงานกฎหมายอัลเลน แอนด์ โอเวอร์รี (Allen & Overy) 2. สำนักงานตรวจสอบบัญชีไพรซ์วอเตอร์เฮาส์คูเปอร์ส (PricewaterhouseCoopers – PwC) 3. สำนักงานตรวจสอบบัญชีเคพีเอ็มจี (KPMG) และ 4. สำนักงานตรวจสอบบัญชีบีดีโอ (BDO)

ดังที่ได้เกริ่นไปข้างต้น ขั้นตอนการเข้ารับการสัมภาษณ์งานเป็นส่วนที่เกิดขึ้นภายหลังผู้เขียนได้รับอีเมลแจ้งผลการคัดเลือกแล้ว ซึ่งผู้เขียนต้องตัดสินใจว่าจะเดินทางไปเข้าร่วมงานเพื่อรับการสัมภาษณ์งานแบบตัวต่อตัว (Face-to-face interview) หรือไม่ จากการหาข้อมูลผู้เขียนพบว่าผู้สมัครที่ได้รับการคัดเลือกส่วนใหญ่จะมีสัญชาติตรงกับกลุ่มลูกความของสำนักงานกฎหมายหรือสำนักงานตรวจสอบบัญชีนั้น ๆ โดยเฉพาะผู้ที่ถือสัญชาติจีน ญี่ปุ่น และเกาหลีใต้ มักมีโอกาสได้รับการคัดเลือกเป็นพิเศษ นอกจากนี้ ยังมีผู้สมัครจากกลุ่มประเทศลาตินอเมริกาและยุโรปที่มีข้อได้เปรียบในเรื่องความใกล้ชิดทางวัฒนธรรมการทำงานกับคนอเมริกันและความเข้าใจระบบงานในประเทศสหรัฐอเมริกา กล่าวคือ ในขณะที่ผู้เขียนมีอายุเพียง 21-22 ปี สัญชาติไทย ยังไม่มีประสบการณ์การทำงานแต่อย่างใด ผู้เขียนประเมินสถานการณ์แล้วว่าโอกาสที่จะได้รับผลตอบแทนให้เข้าทำงานกับสำนักงานกฎหมายหรือสำนักงานบัญชีที่ยื่นสมัครไปมีไม่มากนัก แต่กระนั้น ผู้เขียนก็ตัดสินใจยืนยันความประสงค์ที่จะเดินทางไปเข้าร่วมงานและสัมภาษณ์งานในงาน Job Fair ดังกล่าว เพราะผู้เขียนมีความเชื่อว่าการให้โอกาสตัวเองในตอนนั้นคือการลงทุนที่ไม่มีทางจะขาดทุน ทั้งยังจะเป็นต้นทุนอันมีค่าซึ่งสามารถใช้ต่อยอดเพื่อพัฒนาตัวเองและเพิ่มโอกาสในการประกอบวิชาชีพกฎหมายต่อไปในอนาคต

การสัมภาษณ์งานในงาน Job Fair

เมื่อเดินทางไปถึงงาน ผู้เขียนต้องลงทะเบียนกับเจ้าหน้าที่ของมหาวิทยาลัยเจ้าภาพเพื่อรับป้ายชื่อและเอกสารในการสัมภาษณ์ หลังจากนั้น เจ้าหน้าที่ของมหาวิทยาลัยจะพาผู้เขียนและผู้สมัครท่านอื่น ๆ ไปยังสถานที่ที่จัดไว้สำหรับการสัมภาษณ์งานซึ่งอาจเป็นห้องประชุมหรือห้องสัมมนาของมหาวิทยาลัยนั้น ๆ ภายในห้องดังกล่าวจะมีโต๊ะและที่นั่งจัดเรียงต่อ ๆ กันไป แต่ละโต๊ะมีป้ายบ่งบอกชื่อสำนักงานกฎหมายที่เข้าร่วมแต่ละแห่ง และมีตัวแทนจากสำนักงานกฎหมายที่จะเป็นผู้สัมภาษณ์ (recruiter) นั่งรอผู้เข้าสัมภาษณ์อยู่ เมื่อผู้เขียนทราบวาระของสำนักงานกฎหมายที่ผู้เขียนจะต้องเข้ารับการสัมภาษณ์อยู่ส่วนไหนแล้วผู้เขียนจึงนำเอกสารยืนยันตัวว่ามีสิทธิเข้ารับการสัมภาษณ์ไปยื่นให้กับสำนักงานกฎหมายและสำนักงานตรวจสอบบัญชีนั้น ๆ แล้วผู้เขียนก็จะได้รับบัตรคิวเพื่อรอเรียกสัมภาษณ์

การสัมภาษณ์งานแบบตัวต่อตัว (Face-to-face interview) ในงาน Job Fair จะเป็นการสัมภาษณ์เพื่อทำความรู้จักผู้สมัครในเบื้องต้น คำถามส่วนใหญ่เป็นคำถามที่ทำให้ผู้สัมภาษณ์งาน

รู้จักกับตัวตนของผู้สมัคร โดยผู้สัมภาษณ์มักจะเริ่มจากการให้ผู้สมัครแนะนำประวัติความเป็นมาของตนเอง แล้วจึงต่อยอดคำถามสัมภาษณ์ จากประสบการณ์ส่วนตัวของผู้เขียน คำถามสัมภาษณ์มักเป็นคำถามที่ให้ผู้สมัครอธิบายทัศนคติต่อการประกอบวิชาชีพทางกฎหมายในสาขาต่าง ๆ เหตุผลที่ประสงค์จะทำงานในประเทศสหรัฐอเมริกา เจื่อนไขการขอวีซ่าทำงาน⁷ จุดเด่นของตนเอง ข้อผิดพลาดที่เป็นบทเรียนในชีวิต และคำถามเกี่ยวกับประสบการณ์การทำงานของผู้ได้รับการสัมภาษณ์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งประสบการณ์ในประเทศของตน ก่อนเข้าศึกษาต่อที่สหรัฐอเมริกา เป็นต้น

การเตรียมตัวก่อนยื่นสมัครงานและก่อนเข้าสัมภาษณ์งานเป็นสิ่งที่สำคัญอย่างยิ่ง เนื่องจากการสมัครเข้าทำงานในประเทศสหรัฐอเมริการะหว่างนักเรียนต่างชาติด้วยกันมีการแข่งขันที่สูงมาก สำนักงานกฎหมาย สำนักงานตรวจสอบบัญชี รวมถึงองค์กรต่าง ๆ ในสหรัฐอเมริกาย่อมต้องการคนที่มีศักยภาพในการทำงานและพร้อมที่จะเป็นส่วนหนึ่งของการขับเคลื่อนองค์กรมากที่สุด ดังนั้น การเตรียมตัวในการตอบคำถาม การแสดงทัศนคติ และการสื่อสารด้วยภาษาอังกฤษได้อย่างคล่องแคล่วจึงเป็นจุดตัดที่สำคัญ

การเยือนสถานที่ทำงานจริง (Office Visit หรือ On-site interview)

ภายหลังจากการสัมภาษณ์รอบแรกแบบตัวต่อตัวในงาน Job Fair ผู้สมัครจะได้รับอีเมลแจ้งผลการสัมภาษณ์ หากผู้สมัครผ่านการคัดเลือกให้เข้ารับการสัมภาษณ์งานในรอบสุดท้าย ผู้สมัครจะต้องเดินทางไปยังสถานที่ทำงานจริงของสำนักงานกฎหมายนั้น ๆ หรือที่เรียกว่า “การเยือนสถานที่ทำงานจริง (Office Visit)” ซึ่งหากผ่านการคัดเลือกมาจนถึงรอบนี้ สำนักงานกฎหมายนายจ้างจะเป็นผู้รับผิดชอบออกค่าใช้จ่ายในการเดินทางและค่าที่พักให้แก่ผู้เข้ารับการสัมภาษณ์ทั้งหมด

ในขั้นตอนนี้ผู้เขียนได้รับโอกาสให้เข้าสัมภาษณ์งานรอบ Office Visit กับสำนักงานตรวจสอบบัญชีเคพีเอ็มจี (KPMG) สาขาเมืองนิวยอร์ก (New York) และสำนักงานตรวจสอบบัญชีบีดีโอ (BDO) สาขาเมืองซานโฮเซ (San Jose) ผู้เขียนได้พบกับผู้เข้ารอบสัมภาษณ์ท่านอื่น ๆ และได้ทำความรู้จักกับหัวหน้าตลอดจนทีมงานที่ผู้เขียนจะต้องร่วมงานด้วยหากทางสำนักงานตอบตกลงรับผู้เขียนเข้าทำงาน จากประสบการณ์ของผู้เขียน การสัมภาษณ์ในรอบ Office Visit ของทั้งสองที่จัดในรูปแบบ “การสัมภาษณ์ระหว่างรับประทานอาหารกลางวัน (Lunch Interview)” กล่าวคือ ผู้ผ่านการคัดเลือกรอบสุดท้ายทุกคนจะต้องนั่งรับประทานอาหารร่วมกับหัวหน้าและเพื่อนร่วมงานในทีมด้วยกัน ซึ่งการสัมภาษณ์ การตอบคำถามต่าง ๆ และการคัดเลือกผู้สมัครจะดำเนินไประหว่างรับประทานอาหารนี้เอง จัดได้ว่าเป็นลักษณะของ

⁷ หากผู้สมัครติดเงื่อนไขในการขอวีซ่าทำงาน เช่น ผู้สมัครเป็นผู้มีภาระผูกพันในการปฏิบัติตามสัญญาเงินทุนรัฐบาลในประเทศใดประเทศหนึ่ง ก็อาจไม่สามารถผ่านการคัดเลือกเข้าสัมภาษณ์งานในรอบถัดไปได้

การสัมภาษณ์งานที่มีความท้าทายอย่างมาก ตั้งแต่ขั้นตอนการอ่านเมนูอาหาร การเลือกสั่งอาหาร การโต้ตอบกับพนักงานเสิร์ฟ มารยาทบนโต๊ะอาหาร บุคลิกภาพ และการโต้ตอบบทสนทนาในทันทีทันใด (impromptu talk) ทั้งระหว่างสำนักงานผู้ทำการคัดเลือกกับผู้สมัคร และระหว่างผู้สมัครด้วยกันเอง จะอยู่ภายใต้การจับตามองของผู้สัมภาษณ์ทั้งสิ้น ซึ่งในขั้นตอนนี้ หากผู้สมัครไม่สามารถแสดงความรู้และทักษะในการแสดงความคิดเห็นออกมาให้ทัดเทียมหรือโดดเด่นกว่าผู้สมัครท่านอื่น โอกาสได้รับการเลือกก็เหมือนจะถูกปิดลงไปโดยปริยาย

เมื่อผู้สมัครที่เป็นนักเรียนต่างชาติได้รับการคัดเลือกจากสำนักงานให้เข้าทำงานแล้ว นักเรียนต่างชาติจะสามารถเริ่มทำงานได้ทันทีภายหลังจบการศึกษาระดับ LL.M. (หรือ S.J.D. แล้วแต่กรณี) ภายใต้วีซ่านักเรียน (F-1) ในโครงการ Optional Practical Training (OPT) ที่อนุญาตให้นักเรียนต่างชาติซึ่งมาศึกษาต่อยังประเทศสหรัฐอเมริกาในหลักสูตรที่มีระยะเวลาศึกษามากกว่า 9 เดือน มีสิทธิทำงานในสหรัฐอเมริกาในสาขาที่ตนเรียนได้ภายในกรอบระยะเวลาที่แตกต่างกันออกไปขึ้นอยู่กับสาขาที่ตนศึกษา สำหรับสาขากฎหมายมีระยะเวลา 12 เดือน หลังจากนั้น สำนักงานกฎหมายนายจ้างจึงจะดำเนินการเรื่องเอกสารเพื่อขอวีซ่าทำงานให้ต่อไป

5. บทส่งท้าย

เหตุผลที่ผู้เขียนหยิบยกหัวข้อนี้มาบอกเล่าเนื่องจากผู้เขียนเห็นว่ามินิสตินักศึกษากฎหมายหลายท่านที่กำลังสนใจจะไปศึกษาต่อหรือกำลังศึกษาอยู่ในระดับนิติศาสตรมหาบัณฑิตหรือนิติศาสตรดุษฎีบัณฑิตในสหรัฐอเมริกา แม้นักศึกษาส่วนหนึ่งอาจมีความตั้งใจที่จะศึกษาเล่าเรียนเพื่อให้สำเร็จการศึกษาและนำคุณวุฒิการศึกษานั้นมาใช้สมัครสอบบรรจุในตำแหน่งอัยการผู้ช่วยหรือผู้ช่วยผู้พิพากษาเป็นหลัก แต่ผู้เขียนเชื่อว่ายังมีมินิสตินักศึกษากฎหมายอีกหลายท่านที่อยากจะใช้โอกาสที่ตนได้ไปศึกษาต่อในสหรัฐอเมริกานี้ เก็บเกี่ยวประสบการณ์การทำงานจริงในต่างประเทศเพื่อเป็นส่วนหนึ่งในเส้นทางนักกฎหมายของตน เพียงแค่อาจยังไม่ทราบถึงโอกาสหรือวิธีการในการสมัครงานเท่านั้น ผู้เขียนจึงหวังเป็นอย่างยิ่งว่าบทความนี้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้อ่านไม่มากนักน้อย โดยเฉพาะท่านทั้งหลายที่อยากให้โอกาสตนเองเปิดโลกแห่งการทำงานให้กว้างขวางยิ่งขึ้น

สำหรับรายละเอียดข้อมูลเกี่ยวกับวีซ่าการทำงาน โครงการทุนความแลกเปลี่ยน และสมาคมที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการทำงานในฐานะทนายความคนไทย-อเมริกัน ผู้เขียนจะขอกล่าวถึงในโอกาสต่อไป